

**UCHWAŁA NR XXII/178/20
RADY GMINY W DOBRONIU**

z dnia 29 grudnia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych dla Gminy Dobroń na rok 2021”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz. U. z 2020 r. poz. 713, poz. 1378) oraz art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) - **Rada Gminy w Dobroniu uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Dobroń na rok 2021” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobroń.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady
Gminy w Dobroniu

Janusz Szerffel

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH dla GMINY DOBRÓŃ na rok 2021

WSTĘP

W myśl ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych Gminy.

Zadanie to ma być realizowane w postaci „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Zadanie to w szczególności obejmuje:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, prowadzących działalność w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

CELE PROGRAMU

Cel strategiczny

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzież.

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów tych, które już wystąpiły.
2. Ulepszanie sposobów radzenia sobie z problemami aktualnie występującymi w gminie.
3. Zwiększenie wśród lokalnej społeczności, a zwłaszcza wśród młodzieży wiedzy w zakresie problematyki uzależnień.

ZADANIA STRATEGICZNE

1. Rozpowszechnianie wśród dzieci i młodzieży profilaktycznych programów informacyjnych i edukacyjnych.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a dzieciom i młodzieży z takich rodzin zapewnienie pomocy opiekuńczo-wychowawczej.

4. Współdziałanie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie wdrażania nowych procedur interwencji wobec przemocy domowej.

DANE STATYSTYCZNE

W Gminie Dobroń zamieszkuje na dzień 1 grudnia 2020 r. 7580 osób. W wieku 18 lat i więcej jest 6106, czyli 80,55% całej populacji, w tej liczbie jest 2904 mężczyzn i 3202 kobiety. Na terenie Gminy znajduje się 26 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

- detaliczne – 18
- gastronomiczne – 8

Na jeden punkt sprzedaży przypada 291 mieszkańców, w tym osób pełnoletnich – 234 i są to dane na poziomie wskaźników ogólnopolskich. W stosunku do ubiegłego roku liczba punktów sprzedaży detalicznej oraz gastronomicznych pozostała na tym samym poziomie.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołując się na zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne szacuje liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln

- 2,4% populacji, to osoby uzależnione, w tym mężczyźni 4,4%, kobiety 0,4%
- 5% populacji to osoby współuzależnione (członkowie rodzin osób uzależnionych),
- 15% spośród osób uzależnionych to osoby gotowe do podjęcia leczenia.

W ogóle nie pije alkoholu ok. 17,3% populacji (3,8 mln), w tym 10,9% mężczyzn, 25,5% kobiety. Średnie spożycie alkoholu wynosi 9,78 litra na mieszkańca.

Realizacja zadań wymienionych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi będzie przebiegała na następujących płaszczyznach:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, którą można zdiagnozować na podstawie występowania określonych objawów.

Do objawów uzależnienia należą:

- silne pragnienie albo poczucie przymusu spożywania alkoholu („głód alkoholu”),
- upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem alkoholu,
- zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, tzw. „mocna głowa”,
- występowanie objawów abstynencyjnych w sytuacji obniżenia poziomu alkoholu we krwi,
- postępujące zaniedbywanie z powodu picia alkoholu alternatywnych obszarów zainteresowań, przyjemności, zwiększona ilość czasu poświęcona na zdobywanie i picie alkoholu;
- uporczywe kontynuowanie picia alkoholu mimo świadomości szkód.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, którą przy wdrożeniu odpowiedniego leczenia można zatrzymać.

Celami stawianymi pacjentom w terapii uzależnienia są:

- utrzymanie abstynencji od alkoholu,
- poprawa zdrowia psychicznego i fizycznego,

· nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów emocjonalnych oraz rozwój osobisty.

Podstawowym zadaniem samorządu jest zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców Gminy.

W ramach tego obszaru w roku 2021 realizowane będą następujące działania:

1. Działania profesjonalne poprzez prowadzenie zajęć terapii indywidualnej i terapii grupowej przez certyfikowanego specjalistę terapii uzależnień.
2. Wspieranie działalności trzeźwości nieprofesjonalnej w ramach ruchu samopomocowego, w tym Grupy Abstynenckiej AA „Wojciech”.
3. Dofinansowanie warsztatów terapeutycznych odbywających się w trakcie obozów integracyjnych organizowanych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Współpraca z placówkami leczenia odwykowego i podstawowej opieki zdrowotnej.
5. Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy.
6. Pokrywanie kosztów utrzymania i bieżących remontów lokalu przeznaczonego na prowadzenie zajęć terapii indywidualnej i terapii grupowej oraz mityngi Grupy Abstynenckiej AA „Wojciech”.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całej rodziny, rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Konsekwencją życia z partnerem nadużywającym alkoholu może być współuzależnienie. Współuzależnienie nie jest chorobą, lecz efektem przystosowania się do sytuacji problemowej.

Szczególnie silnego stresu doświadczają dzieci z rodzin, gdzie jedno lub oboje z rodziców nadużywają alkoholu. Osoba, która wychowywała się w takiej rodzinie, w życiu dorosłym przejawia wiele problemów psychologicznych, będących skutkiem urazów z dzieciństwa. W związku z tym udzielanie pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych alkoholizmem należy zaliczyć do priorytetowych zadań podejmowanych w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych odgrywają świetlice socjoterapeutyczne. Świetlice są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wsparcia dziennego, wspierającymi rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji oraz zapewniającymi pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze. W ramach realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zagadnienia związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie weszły do katalogu działań podejmowanych przez środowisko lokalne.

Realizacja zadań na tej płaszczyźnie będzie odbywać się na terenie naszej Gminy poprzez:

1. Wspieranie rodzin z problemem alkoholowym poprzez objęcie dzieci działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi w istniejącej placówce opiekuńczo-wychowawczej przy Szkole Podstawowej w Chechle oraz w Dobroniu. Finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlic oraz finansowanie zajęć prowadzonych z psychologiem.
2. Organizowanie oraz dofinansowywanie różnych form wypoczynku, przeznaczonych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, połączonego z realizacją programu profilaktyki uzależnień.
3. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz członkami ich rodzin.

4. Podjęcie współdziałania w zakresie rozwijania systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku rodzinnym i szkolnym. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmie współdziałanie w tym zakresie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym.

5. Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez określoną ustawowo kategorię osób uzależnionych. W przypadku braku zgody ze strony tych osób na poddanie się leczeniu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w oparciu o ustalone procedury wnioskować będzie do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Dostęp osób nieletnich do alkoholu jest jednym z kluczowych zagadnień w profilaktyce problemów alkoholowych. Wiedza na temat alkoholu i skutków jego spożywania kształtuje się już we wczesnym okresie życia. Różnice w zakresie wzorców picia oraz oczekiwań wobec alkoholu są często wynoszone z okresu dzieciństwa. Najważniejszą rolę w kształtowaniu postawy młodego człowieka odgrywa rodzina.

Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym stanowią tzw. „grupę ryzyka” pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu. Często uzależnienie od alkoholu idzie w parze z uzależnieniem od innych środków psychoaktywnych.

Najczęściej wymieniane psychospołeczne czynniki ryzyka, to:

- czynniki środowiskowe – dostępność alkoholu i narkotyków, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość w środowisku lokalnym,
- czynniki rodzinne – picie alkoholu lub/i używanie narkotyków przez rodziców,
- czynniki rówieśnicze – używanie substancji psychoaktywnych przez rówieśników, akceptowane przez nich picie alkoholu
- czynniki szkolne – problemy związane z zachowaniem, absencja, słabe wyniki szkolne,
- cechy jednostki – pozytywne przekonania związane z alkoholem i narkotykami, impulsywność, agresywność, zaburzenia zdrowia psychicznego.

Ograniczanie wpływu takich czynników zmniejsza ryzyko picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych negatywnych zachowań. W okresie dorastania młodzi ludzie przyjmują pewną postawę wobec alkoholu, którą kontynuują w dorosłym już życiu. To właśnie w tym okresie powinniśmy poprzez odpowiednią informację i edukację tak ukształtować charakter młodego człowieka, aby negatywnie odnosił się do spożywania alkoholu i dostrzegał zło, które niesie jego spożywanie. W tym celu należy dążyć do zintegrowania różnych instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie. Osiągnięcie tego celu stanie się o tyle możliwe, o ile nasze działania będą prowadzone systematycznie, przy wykorzystaniu różnych form oddziaływań i skierowaniu działań na różne obszary.

Realizacja profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do dzieci i młodzieży, zamieszkałych na terenie naszej Gminy, to przede wszystkim:

1. Diagnozowanie środowiska młodzieży szkolnej, mające na celu określenie problemu związanego z używaniem napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych. Wyniki badania pozwolą na określenie skali zjawiska w środowisku lokalnym i na zastosowanie odpowiednich metod edukacyjnych.

2. Prowadzenie na terenie szkół i innych środowisk młodzieżowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom jakościowym wyznaczonym przez technologie profilaktyczne.

3. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, w szczególności poprzez różnorodne formy teatralne realizowane w gminie z udziałem uczniów i osób dorosłych – mieszkańców gminy Dobroń.

4. Organizowanie lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży szkolnej i pozaszkolnej, odbywających się bez udziału alkoholu i w sposób szczególny eksponujące ten fakt oraz nagradzanych konkursów o tematyce antyalkoholowej i antynarkotykowej.

5. Podejmowanie działań edukacyjnych, skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

6. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych z zakresu pracy z dziećmi i młodzieżą, organizowanych przede wszystkim dla nauczycieli i pedagogów szkolnych

7. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez współfinansowanie kół zainteresowań oraz zajęć pozalekcyjnych w szkołach.

8. Wspieranie inicjatyw promujących „zdrowy styl życia”, w tym prowadzenie sportowych zajęć pozalekcyjnych

IV. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizując poszczególne zadania „Gminnego Programu”, Gmina może powierzyć ich wykonanie organizacjom pozarządowym pod warunkiem, że w statucie tej organizacji jest zapis dotyczący jej zaangażowania w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Merytoryczną podstawą do finansowania zadań z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach niniejszego „Programu” są zadania ujęte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz założenia i priorytety przyjęte i zaakceptowane przez Radę Ministrów w Narodowym Programie Zdrowia. Realizacja zadań, o których mowa w gminnym programie może odbywać się na kilka sposobów. Gmina może udzielać dotacji organizacjom pozarządowym lub też zawierać umowy o charakterze zakupu usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych. Kwestie te uregulowane są w ustawach odrębnych.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed Sądem, jako oskarżyciel publiczny, czyli może występować bezpośrednio do Sądu z aktem oskarżenia z pominięciem prokuratora. Wniesienie aktu oskarżenia do Sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Prowadzenie działań kontrolnych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy, jako organu zezwalającego na sprzedaż.

2. Opiniowanie złożonych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych z warunkami określonymi przez Radę Gminy w formie uchwały.

VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1. Wspieranie działań dla osób uzależnionych od alkoholu w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonych w Punkcie Integracji Społecznej powołanym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroniu.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych Gminy ujętych w „Gminnym Programie Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, jest jednym z zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

VII. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Środki finansowe niezbędne do realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

2. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu są ujęte w planie budżetu Gminy Dobroń na rok 2021 w dziale 851 – ochrona zdrowia

Na podstawie art. 4¹ ust. 5 ustawy, zasady wynagradzania członków Komisji określa Rada Gminy w „Gminnym Programie”. Wobec czego ustala się wynagrodzenie za uczestnictwo w posiedzeniu Komisji w kwocie:

- dla przewodniczącego Komisji – 175 zł brutto
- dla sekretarza Komisji – 155 zł brutto
- dla każdego członka Komisji - 145 zł brutto
- za każde posiedzenie zespołu problemowego jego członek otrzymuje wynagrodzenie w kwocie – 145 zł brutto.

Ponadto członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży związanych z wykonywaną funkcją, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

VIII. Postanowienia końcowe.

1. Przez cały okres realizacji Program będzie podlegał monitoringowi.
2. Nadzór nad realizacją „Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok” sprawuje Wójt Gminy Dobroń.
3. Koordynatorem realizacji zadań Programu jest Pełnomocnik Wójta do spraw profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.
4. Rada Gminy otrzyma roczne sprawozdanie z realizacji Programu do 30 kwietnia 2022 roku.

Przedstawiony „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” zawiera wiele różnorodnych zadań, których realizacja wymaga nie tylko znacznych nakładów finansowych, ale również zaangażowania przedstawicieli różnych środowisk oraz grup społecznych i zawodowych. Współdziałanie i właściwa koordynacja przyjętych zadań może przynieść oczekiwane efekty dla środowiska i przyczynić się do eliminacji niekorzystnych zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu.

Opracował: Mirosław Rżanek

- Pełnomocnik Wójta do spraw profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom

Przewodniczący Rady
Gminy w Dobroniu

Janusz Szerffel